

ZEMPLÉN.

Társadalmi és szépirodalmi közlöny.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt 50 kr.
Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.
Écsinatok nem adatnak vissza.
Egyes szám ára 20 kr.
A nyitásterben minden garmond sor díja 20 kr.

HIBETÉSI DÍJ:
Minden egyes szó után 100 szóig 2 kr.
Azonfelül 1 kr.
Kiemelt, díszbetűt s körzettel ellátott hirdetésekért természetesen minden centimeter után 3 kr. számítottak.
Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.
Hirdetéseket a „Zemplén” nyomdájába küldendők.

Lesz-e képviselve a zempléni tanító-egylet az országos tanítói testület alakulásánál?

Elvégre sikerült az ország népnevelőinek megérni azt az időt, midőn szakavatottságuk méltányolva s véleményük a tanügyi kérdésekben illető helyen a kellő figyelemben leendő részesítve. A közokt. miniszter ő excellentiája ugyanis folyamatba tette az ügy tárgyalását egy „Országos tanítói testület” szervezésének előkészítésére. Rég sürgették s minden követ megmozdítottak ez eszme megvalósítása érdekében a tanítók jobbjai, ide-oda tíz éve már a hosszú keserves türesnek és még keserűbb figyelemben nem vételnek, de most is hála a kor szellemének, hogy ez eszme megvalósítása által egy eddig csak lenézett kart odaillesztette állami szervezetünk keretének azon helyére, mely mindeddig üresen állott vagy ferdén volt kitöltve. Most tehát egyszer mégis alapos reményünk lehet, hogy a „semmit nálunk, nélkülünk”-féle elv reánk nézve is érvénybe lép s a népnevelés halvány virága végre a neki megfelelő talajba lesz átültetve, melyben hogy gyorsabban nőjön s kellő terjedelmet öltön sokban tőlünk függend.

De meg is kell ragadnunk két kézzel az alkalmat, ha erőinket kellően kifejtteni s a népnevelés érdekeit kellően megóvni akarjuk s ha mostanig nem volnának egyleteink, most kellene azokat megalkotnunk mindennütt, hogy az országos testület csakugyan az legyen, t. i. az összes magyarországi néptanítóság hü tükre.

S az ügy mint fentebb is említém már folyamatban van. Az egyetemes tanítói gyűlés végrehajtó bizottsága már talán szét

is küldte az egyes egyletekhez a felhívást nyilatkozni az ügy mikénti előkészítése tárgyában. Persze azon egyletekhez, melyek ez eszme megvalósításaért már több éve küzdenek egy zászló alatt.

S most álljunk meg s tekintsünk magunkra zempléni kartársak! Nekünk már a kezdeményezésnél nem lesz szavunk, nem, mert egylet nem vagyunk még ma sem, ma mikor már alig látunk olyan megyét, melynek területén ilyen nem volna s zempléni tanító-egyletnek eddig talán híret se hallották volna, ha protestáns kartársaink szerencsés tanügyi viszonyaiknak következtében nem tartottak volna fené olyat a multban s avval mintegy megóvtak a tespedés gyanujától, habár tényleg nem is mindnyájunkat. Pirulva kell bevallanunk, hogy nálunk az e fajta ügyek kimondhatlan lassúsággal haladnak elő, habár okát egyhamar nem is tudnók hol keresni, mert bizonynyal nem egy, hanem több működik közre az ügy bénítására.

Mert hisz magunk nem is vagyunk egészen okai annak, hogy még ma is ott vagyunk az egyesülés tekintetében, hol ezelőtt tíz évvel, mert ha jól emlékszem már három év előtt történt mozgalom, melynek célja volt egy „Felső zempléni tanító-egylet” alakítása, de hogy a Nagy-Mihályban tartott alakuló gyűlés volt kezdete és vége, arról az ott megjelentek éppen nem tehetnek, de mindenesetre bizonyítékot képez arra nézve, hogy nem vagyunk az akarat hijával ez ügyben.

Talán ezen határozatlanság készítette végre a kir. tanfelügyelő urat arra, hogy most valami másfél éve S.-a.-Ujhelybe hívja össze a megye tanítóit a tanítói-egylet megalakítására.

A gyűlés megtartatott, az alapszabályok felterjesztettek ennyi az egész s azóta mély

csend borul, a több mint másfél esztendei hosszú időre, mi majdnem egy értelmű a halállal.*) Azonban mint e becses lapok 12-ik számának vezérczikke mondja, az alapszabályok mégis végre valahára megerősítvék s így itt az ideje, hogy a hosszú csendet a munka váltsa fel. Mindamellett nekem úgy látszik, hogy a gyűlés nem lesz hamarabb összehíva, mint a nagy szünidőben, mert szünnapunk vagy ünnepünk nem mindnyájunknak van egyszerre s így bár mely napot tüzzék is ki annak megtartásaul, egyikünk vagy másikunk a szünidőig mindig hátrálatva lesz abban részt vehetni.

Tekintve azonban, hogy az alapszabályok helybenhagyására szükségelt nagy idő, valamint míg a szünidőig elteltendő pár hónap mily bénítólag hatott s illetve hatna egyleti életünkre, továbbá, hogy az e téren hosszú hallgatásunk némileg helyreállásaul minden felhasználható pillanatot értékesítenünk kellene s végül a tanügyi téren azon korszakot alkotó intézmény létrehozása, melyről már fentebb emlékeztünk s melynek előkészítésében kell, hogy egyletünk is illő részt vegyen, tekintve mondom ezt, nagyon óhajtható volna, hogy az egyleti gyűlés mihamarabb összehívassék.

Igaz ugyan, hogy az nem sokat tesz, valjon egy egylettel több vagy kevesebb vesz részt az „országos tanítói testület” előmunkálataiban, magára az ügy érdemére nem, de igen sokat tesz min magunkra nézve, mint egyletre, mert attól füg meg- vagy, meg nem nyugvásunk annak szervezeti szabályai iránt s mint egy ily, talán századokra kiterjedő intézménynél, mely gyümölcsét fogja képezni az egyletek működésének s

*) Ellenkezőleg, mint mai számunkban jelezve van, az ügy közelebb áll a betetőzéshez. Szerk.

TÁRCZA.

Vadnépek dalköltészete.

I.

Madagaskári dalok.

Tarnóczy Tivadartól.

Madagaskár Afrika legnagyobb szigete a szárazföldtől délkelet felé. A multban számtalan apró államocskákra volt felosztva, korlátlan benszülött fejedelmek alatt. Ez államocskák folytonosan harczban voltak egymással egyedül azon czélből, hogy foglyokat ejtsenek s azokat az európaiaknak eladhassák. Tehát e nép nélkülünk békés és boldog volt volna.

A madagaskáriak értelmesek, ügyesek, beszédesek és vendégszeretők. Azok, kik a tengerpartokon laknak, tapasztaláson alapuló okokból nem biznak a fehér idegenekben, szerződéseiket és alkukat is a legnagyobb elővigyázattal kötik velök, mi okosságot, sőt bizonyos lélekfinomságot árul el.

A házi és minden más munkát a nők végzik. A férfiak, ha szünetel a harcz, tétlenül élnek.

A zenét és tánczot szenvedélyesen szeretik. Zenéjük egyszerű, szelid és mindig buskomor. Szokásaik, erkölceik, érzelmeik és gondolkodás módjukra némi világot vetnek alábbi

szokottabb s angolból fordított dalaik, melyek ugyan nem egyebek szakgatott soru magasb prózánál, de némi ütemességgel mégis birnak, sőt itt-ott a lyrai gondolatok helyes megalkotásáról és érzelmeteljes költői hangról tanuskodnak.

A király.

- Ki a királya ez országnak?
— Ampanáni.
— Hol van ő?
— A királyi kunyhóban, — ott.
— Vezess elébe.
— Nyilt kezekkel jösz é te?
— Igen, én mint barát jövök.
— Jöhetsz, utad, im nyitva áll.
— Üdvözellek Ampanáni!
— Üdv neked is fehér ember!
Kedves vendégem vagy nékem,
Szólj, mit kívánsz.
— Országod' látni,
Néped' ismerni vágyom én.
— Látom, szándékod nem hamis;
De nő az árnyék, itt az est —
Itt az idő, az étkezésre is.
— Rabszolgák!
Hozzátok a sáslepelt
S reá pizang-levelet;
Legyen rizs, tej s nedüs gyümölcs. —
Nehále!
Leányaim legszebbike
Menj, szolgálj ki ez idegent. —

Rajta,
Viduljon lakománk
Táncz és zenével!

Ampanáni.

Ampanáni:

Szép ifju fogoly nő!
Ah, mond, mi neved?

Vaina:

Vaina az én nevem.

Ampanáni:

Ah Vaina, te szép vagy,
Szép, mint a regg első sugára.
De nyiljék meg ajkad s mondd:
Mért hullnak könyeid?

Vaina:

Ah jó király!
Egy kedvesem volt énnekem.

Ampanáni:

Volt?! — és hova lett?

Vaina:

Talán halott a harczmezőn,
Talán a hullámon menekült....

Ampanáni:

Csak hadd haljon s meneküljön,
Uj kedvesed ah, legyek én....

Vaina:

Ah jó király!
Könyeim mossák lábadat:
Tekintsd fájdalmamat!

virágját fogja képviselni az országos tanügynek; egy ily intézménynél mondom, ez semmi esetre sem csekélység, hanem ellenkezőleg fontos dolog, melyre évtizedek múlva is nem csak önérzetesen, de megnyugvással is gondolhatunk.

Zseltvay B.

Felvidéki állapotok.

Nekünk szerény levelezőknek is jutott husvéti piros tojás; a "szerkesztői üzenetek"-ben, csinos kis lecke képében. Irultunk pirultunk, mint a hanyagságon kapott kis nebulo, s kapkodtunk eszmék — és tárgy után, mint... de elhagyom az épen nem sok aestheticai érzéket föltételező, találó hasonlatot.

Irnék a felvidéki tanügy virágzásáról, eme nagy horderejű tárgyról, melynek a civilizatio utján rohamosan haladó jelenkor mindenütt oly hatalmas lökést adott; ha virágzanék, de az ki sem kélt, már pedig megdönthetetlen természeti factum, hogy minden csak a kikelet után, s nem előtt, virágzik. Nálunk a tanfolyamot nem gyaló emberek, inspectorok vagy directorok de maga a nagy természet kezdeti meg, az első hóhelyek csengetik be a gyermekeket az első előadásra, s a tavaszi napsugár vacatiót jelent. Padlásra, teszi most fia könyvét a gondos apa, nehogy tétre ez a fölösleges 20 kros kiadás ismétlődjen. A tanító kapát vesz elő s ha elég szerencsés ekével is birni, annak sarvát fogja meg, a nagyreményű növendékek pedig juh, kecske, marha s disznó pásztori, minőségben töltik el a szabadban az év 1/3 részét. Fájdalom tehát itt virágzásról szó, sem lehet.

Irnék a nép anyagi erejéről, melynek hű jelzője a tavaszodás, de erről csak szomorut írhatok. Számítalanok, a kik egy magot nem vethetnek a földbe, s nyomorult életük mar megunt tengetéséhez az utolsó reményt is kezdik elveszteni.

Jómodu gazdáink családtagjai csoportonként vonultak a pénzszerzésről híresedő Szegedre, csüggedten tértek vissza, a nélkül hogy az uti költséget bemunkálhatták volna Többen előkészületeket tesznek a kivándorlásra, Amerika vonzza őket.

Legszomorubb a kép, melyet azon szerencsétlenek nyújtanak, kik százankint pereputyos-tól az alföldre vándoroltak a mult évben örök bucsut mondva a rögnek, melyen először láttak napvilágot, s most térnek vissza, özvegyen az anya, kézlen vezetve fáradt rongyos gyermekeit, vagy az özvegy férj, csecsemő gyermekével karján.

Szivetrázó, megrendítő jelenetek híjján annyira nem vagyunk, hogy egészen elfásultunk, s megszoktuk. Isten ments, hogy a boldog magyarország mindenütt ehhez csak megközelíthetőleg boldog legyen. Honunk minden vidékéről érkeznek ugyan fájdalmas panaszok, hogy az anyagi erő s jövedelmek nagyot csappannak, de ezek távolról sem jelzik a rettenetes nyomort, mely gyilkos kezével ölelve tartja a hegyek lakóit.

Irnék ipar-, okszerű földművelés-, gyümölcs-tenyésztés-, méhészet-, s egyéb, a nép balsorsán nagyot lendítő kereset-, vagy jövedelem forrásokról, de hát azoknak itt nyomuk sincs. Hogy is

volna, ha nincs a ki törődjék vele, a nép mindenütt és mindig a stabilismus hive, irtózik az ujdomságoktól.

Egy köpü méhet nem szerez, mert hiszen annak még méhest is kell csinálni; a kosárfonás vagy egyéb házi ipar-ág, véleménye szerint, nem illik férfi kezébe, az asszonynak meg sut körül a dolga.

Csak nagy reform menthet meg bennünket az enyészettől, mely felé, ugy látszik, feltartóztatás nélkül haladunk.

B. Mihály.

Meghívás.

A zemplénmezei tanító egyesület alapszabályai a vallás és közoktatási m. kir. ministerium által megerősítettén a végleges alakulásra pünkösöd harmadnapja azaz jun. 7-ke tüzetik ki.

Hely: a megyeház terme S.-a-Ujhelyben.

Tárgyak:

1. Az ideiglenes elnök jelentése a hitelesítő bizottság működéséről s a megerősített alapszabályok bemutatása.

2. Az ezek alapján aláírt tagok által az egyesület tisztviselőinek megválasztása.

3. Az Eötvös-alap ismertetése.

4. A népiskolai könyvtárak.

5. Az országos tanító-egyesület.

6. A magyar nyelv tanítása, nem magyar iskolákban.

7. A járási körök megalakulása.

Van szerencsém a zemplénmezei tanító-egyesület az első rendes ülésére Zemplénmeze összes néptanítóit s a népnevelés minden barátját meghívni. Gyűlés kezdete 9 órakor reggel. Sárospatakon, 1881. apr. 26.

Dezső Lajos,

ideiglenes elnök.

Nyílt számadás

az 1881. évi febr. hó 1-ső napjától 1881. évi apr. 10-ik napjáig tartott műkedvelői előadások jövedelméről.

Tartott 5 előadás: 1881. febr. 16-án, márcz. 5-én, márcz. 19-én, márcz. 27-én, és apr. 10-én.

Ezen előadásokon a — márczius 19-ik kivéve — befolyt 484 frt 30° kr. erre kiadás 541 frt 70 kr., tehát a deficit 57 frt 60 kr.

Színészek felsegítésére, ellátására kifizetett 322 frt a többi fennmaradó rész, napi kiadás, fellépti díj s darabok megszerzésére fordított.

Részlegesen véve az egyes előadásokat, a bevétel s kiadás ekként mutatkozik:

az 1881. febr. 16-án tartott előadás	összes bevétele	167 frt 60 kr.
kiadás ugyanakkor		140 frt 10 kr.
1881. márcz. 5-én tartott előadás	összes bevétele	118 frt 20 kr.
kiadás ugyanakkor		136 frt 80 kr.
1881. márcz. 27-én tartott előadás	összes bevétele	126 frt 30 kr.
kiadás ugyanakkor		138 frt 90 kr.

Legyetek jók s igazak irántunk
S testvéreikül lesztok fogadva itt.*

Igéret hangzott ajkukon,
Mégis védsánczot hánytanak.
Erőd, erőd után emelkedék,
S benn' a menydörgés —
Ércz-üregben lakozott.
Papjait istennel kínáltak,
Kit mi nem ismerünk.
Végül hangzott:
,Hódolás és — rabszolgaság.*

Inkább halál!

Hosszu s rettentő volt az öldöklés.
De a menydörgésnek daczára,
Mit szórtnak felénk:
Elpusztultak ők, mind elvesztenek.
A fehérnek ó ne higgyetek!

Jött több zsarnok, jött hatalmasabb,
Partjainkon láttuk zászlait.
De jött az ég is s segített nekünk:
Fereteggel küldött esőt
S mérges levegőt
Ők nincsenek,
De mi élünk, élünk szabadon.

A fehérnek ó ne higgyetek
Ti, partvidék lakosai!

(Folyt. köv.)

1881. apr. hó 10-ik napján tartott

előadás bevétele	72 frt — kr.
kiadás ugyanakkor	125 frt 90 kr.
Ezek szerint a 4 előadásban be-	
folyt összesen	484 frt 30 kr.
kiadás történt összesen	541 frt 70 kr.

A „Mukányi“ (márcz. 19-ki) előadásának jövedelméről azért nem teszünk számadást közzé, mert az arról szóló kimutatás s befolyt tiszta jövedelem a s.-a. ujhelyi szbirói hivatalhoz 1881. évi ápril hó 1-ső napján 2554 sz. a. benyújtván, azon tisztelt egyéneknek kik a „Zemplén“ legközelebbi számában számadásunk közzé tételére figyelmeztettük s egyáltalán a nagy közönség érdeklődő tagjainak jogukban s módjukban áll ott megtekinteni, a hol arról is meggyőződés szereshető, hogy a tiszta jövedelem az előzetes folteveshez képest egy segélyt igénylő család javára fordított.

A négy előadás bevételeiről s kiadásairól részletezett számadással előállani hosszas volna, azért is az érdeklődők netaláni kívánságára szintén tudatjuk, hogy a részleges számadási kimutatás Geszterédy Ferencz, megbízott pénztárnok urnál bármikor megtekinthető.

A „többen“ urak némi skrupulust mutattván az előadások anyagi sikere iránt, midőn őket erről meggyőzni szerencsénk van, igen lekötelenek bennünket s azon lelkesen működő többi műkedvelő urakat, — kik anyagi áldozatokat sem sajnálva 5 előadáson folyton közre működtek, hogy egy több tagu szegény színész család kenyér nélkül maradván, koldulni ne legyen kénytelen — ha egyuttal módot nyújthatnának arra: miként lehetne s hogyan lennének hajlandók a felmutatott deficitet nekünk kárpótolni. Elvárjuk e részben becses nézeteket.

Még egyet; még nem teljes kuforrásból vett értesítés szerint „többen“ firma alatt levő egy ur különösen uton utfélen gyanusit bennünket — mig biztos alapot nyerve elégtételt fogunk szerezni — arra figyelmeztetjük addig is, hogy jó lesz „a maga ajtaja előtt bizonyos dolgokban sepergetni, azután a más dolgaiba avatkozni“, mert mi tudjuk jól, hogy nem a jótékony cél (mellesleg megjegyezve tudunkkal színházba egyszer sem volt) iránti nagy odaadás, hanem személyes ellenszenv vezet a több lapokbai zaklatásra.

S.-a.-Ujhely, 1871. apr. 28-án

Székely Elek.

Hudich József.

Geszterédy K. Ferencz,
pénztárnok.

Különfelék.

A korona örökös Rudolf főherczeg menyegzője alkalmából a Sátoralja-Ujhelyi kir. törvényszék által öt rab, a szerencsi és helybeli kir. járásbírók által egy-egy fogoly ajánlottak kegyelemre a budapesti kir. főügyészségnek.

A műkedvelők május 7-én mint halljuk — Váradi Antalnak „A tör.“ című 100 arany pályadíjjal koszoruzott kitünő vigjátékát készülnek színrehozni, melynek jövedelméből a mai számunkban általuk beküldött kimutatásból látható deficitet szándékoznak első sorban helyreütni, a jövedelem többi része pedig jótékony célra lesz fordítandó.

A kapitányság figyelmébe. Ezt a rovatot kénytelenek vagyunk időről-időre fölemlíteni, mert rendellenes dolgokra, melyeket a közönség érdekében nem hallgathatunk el, napról-napra bukkannak. Bár többször felszóllaltunk már, mindamelllett megvan nálunk még ma is az a kisvárosi csokolni való szokás, hogy egy némely kereskedők üzlet-helyiségök előtt valóságos „verschlag barrikádot“ vonnak, miáltal a járó-kelő közönséget inkomodálják. Csak az a megjegyzésünk, hogy ezt nem kell megengedni. Másik dolog, a mit szükségesnek tartunk fölemlíteni, azon primitiv intézmény, hogy a kis piaczon a Kótics-féle kovácműhely előtt egy-két láb magasságu czölöpök hirdetik a „vétót“, hogy a palló-járdán szekerek ne járhasanak át. Igaz, hogy ez intézkedéseknek van értelme; de hát a kiállítás szántóföldre való, nem Ujhelybe, — mert azzal, a ki járatlan „Izraelben“ könnyen megtörténik, hogy fényes (?) világitásunk mellett estve a czölöpök közt nyakát szegheti. Nem kerülne valami nagy pénzáldozatba e helyre egy olcsó, mindamelllett czélszerű korlátot huzatni.

Jótékonyág. Egy önhibáján kívül sulyos anyagi körülmények közzé jutott kifogástalan előéletű izraelita család felsegítésére Matolay Etele és Szöllösy Gyuláné urnök 70 frt. 56 krt. gyűjtöttek és származtattak az illető kezébe. Mely nemes emberbaráti tényért az illető segélyezett maga és családja nevében is forró köszönetét nyilvánítja.

A vörheny még mindig járványszerűleg uralkodik városunkban, sőt a gyermekvilág még e

mellett az ugynevezett szamárköhögés veszélyének is ki van téve, mely szintén epidemikus jellegűt öltött. E kedvezőtlen viszonyok folytán az iskolák, különösen az alsóbb osztályok tovább is zárva maradnak. Ez oknak miatta Rózenblum Izidor tánczmester is, mint szerkesztőségünknek bejelenté, a tánczórák megkezdését elhalasztotta.

Redőri hír. Folyó évi január 1-től ápril végéig bezárólag a kapitányság által 186 egyén tolonczoztatott ki városunkból.

Nyilvános elismerés. A S.-a.-Ujhelyi önk. tüzoltó-egylet parancsnoksága díszetes előismerését nyilvánítja Stein József békocsi tulajdonos iránt, — ki nem csak a legközelebbi tüzeset alkalmával, de rendszerint minden tüzesetnél a szerek oda szállítása végett az őrtanyán lovaival legelső szokott megjelenni. — Kelt S.-a.-Ujhely 1881. ápril 23-án tartott parancsnoksági ülésből. Kovalszky Gyula I. segédtsz.

A tűzrendőri szabályzat értelmében értesítik a város közönsége, hogy a beállott tavaszi évad folytán, az előirt kapitány- viz-, pamacs-, létra és horog minden háznál készletben tartassék, minthogy az ellenőrzés e végből a parancsnokság részéről foganosítottatni fog — s a mulasztók ellen a szabályzatnak ide vágó szakaszai fognak alkalmazásba vétetelni. Kelt a parancsnokságnak S.-a.-Ujhelyben, 1881. ápril 23-án tartott üléséből. Kovalszky Gyula I. segédtsz.

A harmadnapig dühöngött orkán nemcsak az embert kényszerítette téli — mundurba bujni, de csütörtökön este a város utcáira valóságos „egyiptomi sötétséget“ varázsolt; mert hát valami más véletlennek nem akarnánk beszámítani azon épen nem véletlen eseményt, hogy az említett nap estvéjén a városnak valamennyi utcáját összevéve sem pislákolott több egy-két lámpánál, úgy, hogy-a mint mondani szokták — a sötétségben a kanál is megállott volna. Hát hiszen nem mindenki mondhatja azt a szélnek, a mit Petőfi, mondott: hogy „szél-barátom, ne kutyálgodj; megütöm a kezedet;“ de ám a világosságot terjesztő (?) bérlőnek oda lehetne azért sugni, hogy nem a szél nagy a lámpán kívül, de a petroleum kevés a — lámpában. Azért is csak — „világosságot!“

Deutsch József, a nagy dohány tőzsde tulajdonosa mult hó 29-én hunyt el. — **Kállay Lajost** pedig, ujhelyi volt könyvkereskedőt, ugyan e hó 14-én temették el — Putnokon.

Esküdtzéki ítélet. Ismeretes olvasóink előtt, hogy a Kassán megjelenő „A-Kassai-Közlöny“ munkatársa: Hedry Bódog sirókai plébános ellen a kolozsvári „Barta-féle“ véres katasztrófa alkalmából. a nevezett lapban annak idejében napvilágot látott „Orgyilkosok“ című inkriminált cikke miatt a kir. ügyészség részéről sajtóvétség emeltetett. Az esküdtzéki tárgyalás folyó évi ápril 28-án ment végbe Kassán, amikor is az esküdtzék által a következő ítélet hirdettetett ki: „Hedry Bódog“ kath. lelkész ur az ellene a kir. ügyészség részéről emelt sajtóvétség terhe alól az esküdtzék ítélete folytán fölmentetik és a kir. ügyészség, mint közzvádó 184 frt. költségben elmarasztaltatik. — A közönség az ítélet hallatára lelkesült éljenzésben tört ki. Vádlottat a tárgyalásnál az „A. K. Közlöny“ szerkesztője: Timkó József védelmezte.

(Kn.) **Singer Izrael** s.-a.-ujhelyi tanítót a magyar izraelita országos tanító-egyesület az 1880-ik évi aug. 22. és 23. napjain tartott közgyűlésen tiszteletbeli tagjává egyhangulag megválasztotta. Singer ur a megválasztásáról szóló diszokmányt f. hó 24-én megkapta. A magy. izr. országos tanító-egyesület elismerése jeléül tiszteletbeli tagjaivá megválaszt tudós hitsorsokat, választ nemesszívű férfiakat, kik a szegények inséget szívvel-lélekkel enyhítik; megválaszt oly nemeslelkű férfiakat, kik a népoktatási ügy iránt kiváló érdeklődéssel viseltetnek s ezt anyagilag vagy szellemileg előmozdítják; megválaszt végre oly érdemdes tanítókat, kik tiszta jellemök. erenyedetlen munkásságuk és kitűnő képzettségüknek fogva nem csak működési helyök szűk határain belül, hanem nagyobb körben is ismeretesek. Singer urral szemben azon szerencsés helyzetben vagyunk, hogy mindezen tulajdonságok, melyek külön-külön az elismerés pálmáját megérdemlik, az ő becses személyében egyesülve találjuk. Ő a s.-a.-ujhelyi izr. hitközségben — melynek iskolájában már 21 év óta működik — nem csak mint tiszta jellemű, fáradhatatlan munkásságú és kitűnő képzettségű tanító. hanem mint nemes-szívű emberbarát és jótékony, áldozatkész hitközségi tag is tisztelgetik. Singer ur irányában azon tisztársai, kik őt jól ismerik, őszinte tisztelettel viseltetnek, mert ő egyike azon eléggé nem tisztelhető becsületes jellemű tanítóknak, kik kartársaikat minden viszonyok közt megbecsülni igyekeznek, jól tudván azt, hogy a ki tisztársait megbecsüli, az csak az önmegbecsülés művét gyakorolja.... Szívünk mélyéből kívánjuk tehát, hogy a mindenható tartsa meg a kitüntetett tanító urat még sokáig, igen sokáig jó egészségben és boldogságban!

Neki dühült legény. Ifj. Szunyog János legényei lakos, egy rossz hirben álló család nemes-sarjadéka Dobos Mari leánytól, csak úgy tréfá-

ból elvett egy zsebkendőt. A leány másnap kérte kendőjét s midőn ezt Szunyog visszaadni vonakodott, kezéből azt kikapta s a kerten keresztül, hol éppen Jaczkó Dudás György 80 éves agg feküdt a földön — futni kezdett s Szunyog által üldöztetett. A leány azonban gyorsabb lábakkal rendelkezett, és Szunyog jóval hátra maradt, a mint aztán neki dühödve, egy tekintélyes darab követ felkapott a földről s azt a leány után hajította; de célzt téveztett, mert a követ a földön fekvő özeg Jaczkót dobta fejen, még pedig csaknem életveszélyesen. A tettes ellen a vizsgálat megindítatott.

Varannórol írják lapunknak: Nagy hecckés korteskedés folyik mostanában az itteni izraelita-körökben. Nem kevesebb forog kérdésben, mint az, hogy a miniszterium fölhevására nyilatkoznok kell, vajlon orthodox vagy haladó-e községük. No persze hogy ez minden talmudistára életkérdés. Különösen az orthodoxoknak van egy deli talmudista vezérök, ki becsmérelve mindent mi a talmud tábláin ki kívül esik, orthodoxnak szeretné nyilvánítani az egész községet, bizonyára azért hogy más könyvről fogalma sincs mint a talmudról. Bár ne sikerülne szégyent hoznia e derék községre, mely Zemlénben mindig a haladás mellett szavazott.

Halalozás. Györy István tállyai derék főjegyző s hites ügyvéd, ki hosszú időn keresztül közmegelegedésre s közbecsülésben viselte Tállya városában hivatalát, mult hó 24-én a város és a környék nagy részvéte mellett temették el. Számos tagból álló, gyászoló családot hagyott maga után.

Nyilvános számadás és köszönet. Homonna mezővárosában az 1880-ik évi június hó 16-án dühöngött tüzvész alkalmával károsodottak felszegélyezésére, részint a lapok t. szerkesztőségei, részint a homonnai t. szolgabíróság, részint pedig közvetlenül a városi előjárósághoz betolyt összesen 5765 frt. 12 kr. és 1000 darab kenyér. Ezen begyült pénzösszezből segélyeztetett 40 házbirtokos 2283 frt. és 7 krral, 82 iparos és kereskedő 2118 frt. és 55 krral, 124 magánszemély 1363 frt. és 50 krral. összesen 246 személy 5765 frt. 12 krajczárral. Megjegyeztetik, miszerint az 1000 darab kenyér a csapás első perceiben azonnal, a begyült pénzösszeg pedig, az ezen czélből alakult héttagu választmány által, a járási szolgabíró tek. Ujfaluassy Mihály ur közbenjárása mellett és a városi előjáróság jelenlétében a tűzkárvallottak között egy meghatározott kulcs szerint osztatott ki. Homonna város képviselő testülete f. é márczius hó 5-én tartott képv. testületi gyűlés alkalmával az e tárgyban vezetett számadásokat felülvizsgálta, azokat helyeseknek találta, mindazon emberbarátoknak, kik adományaik által a tűzkárvallottak sorsát enyhítették, valamint a „Pesti Napló“, „Pester Lloyd“ és „Zemlén“ című hírlapok tek. szerkesztőségeinek, kik e czélből gyűjtéseket közvetítettek, az egész város közönsége nevében a jegyzőkönyvi köszönetet megszavazta. Kelt homonnán 1881 évi április hó 20 án.

Kranzthor Jakab
városi jegyző.

Zámory Mihály
városi főbíró.

A közönség köréből.

Nyilatkozat.

Tekintetes szerkesztő ur!

B. lapjának f. évi 18-ik számában a Külön-félék rovatában „többen“ aláírással közölt felhívásra, alólirottak mint a mükedvelök igénytelen tagjai indittatva érezzük magunkat annak kijelentésére, hogy mi csak is az előadásokban vetünk részt s hogy a pénz kezelésbe s számadásba bele nem folytunk.

Tisztelettel vagyunk

Törseök Gyula.

Horváth Béla.

Csarnok.

Máramarosi úti vázlatok.*)

Úti társaim által, kik a kedvezőtlen idő miatt haza mentek, cserben hagyatva, elhatároztam, hogy egyedül is megmászom a Pop Ivánt. Aug. 11-én, d. e. 1/2 12 órakor hát lóra ültem s Vivoran Vaszil orosz vezetőm társaságában, ki a máha vitele végett másik lovat is hozott magával, a Fehérpatak völgyén elindultam.

A Fehérpatak hullámai (innen nyerte nevét is) zúgva rohannak a Tiszába, s még jó távolságban észrevehetőek azok a Tisza zöldes hullámai mellett.

A völgyben eleintén még találunk munkás-

*) Muntatványul Sigmeth Károly e fáradhatlan és jelles természetbúvár hasonczímű s a Magy. Kárpát-egyesület VIII. évkönyvéből külön lenyomatként közelébb megjelent művéből. Szerk.

házakat; a balparti hegyoldal emelkedő később serpentinakon vezető úton lovaglunk tova, mely folyvást sűrű erdőn viz keresztül. A fák ritkultával jobbra folyton szépen látható a Pop Ivántól kezdve Serban (1795 m.), a Priszlop (1267 m.) és a Mencsul (1368 m.); szép és változatos kép.

2 órakor, tehát 2 1/2 órai lovaglás után fölrünk a patak jobb partján emelkedő hegyhátra, a Szeret-Plaj (1268 m.) gerinczére, a vasércz bányához, s kellő időt engedünk lovainknak a pihenésre.

A vasércz itt mangános barna vaskó 30% vasanyagtartalommal. A mellékközet chlorit-és csillámpala, míg a Fehérpatak völgyében még dyast találunk.

A Szeret-Plajon elterülő, réttel borított fensikről szép látmány tárul elénk a Tisza völgye s ennek jobb partján huzódó hegyláncz felé, a Polunskitól (1094 m.) a Lysináig (1413 m.) és az ezek mögött elnyúló hegylánczokra; É. felé betekinthetünk a mélyen bevágtott Laszcziásvölgybe, Délnek látjuk a már feljövöt bámult gerinczét a Pop-Iván folytatásának.

Egy darabon a fensíkon viz az út, de később sziklák borítják, a csillámpala-táblák és fagyókerek, mik a legkülönfélébb kanyarulatokkal hálózák be az utat, megnehezítik a lovaglást; csak az ily utakhoz szokott hegyi lovak tudnak itt előre haladni, s igazán nagyszerű nézni, miként állanak meg ez okos állatok a veszélyesebb helyeken s keresik fontolgatva legkedvezőbb ösvényt.

A Fehérpatak tulsó partján, a tőlünk jobbra eső hegyoldalon tisztán megkülönböztethetjük a növényzet magassági határait, jól látjuk a tülvelűek felső határát, hol kezdődnek a havasi legelők, a törpefenyű övet, s a mint ez is helyet ad a kopár szikláknak.

Tovább haladva, láthatóvá lesz a Pop-Iván hegyvonala a Berlebácskáig (1736 m.).

A Pop-Iván hatalmas, magasra emelkedő, kettős csúcsú hegyhátként áll ellöttünk, harmadik csúcsa még elrejtőzik szemünk elől,

A tetőn helyenként feltűnik a csoportosan tenyésző rumex acetosella.

A Szevorától (1467 m.) majd egy óráig meredeken lefelé megy az út, a ló nem tud a sikos szikla-lapokon biztos léptekkel haladni, le kell szállanunk.

A Berlebácska ereszkedőjének közelébe érve, ösvényünk Délnek fordul, számos patakon, melyek mind a Fehérpatakba folynak, s végre ezen is átgázolunk, felmászunk egy nyergen, s megérkezünk a Pop-Iván tulajdonképi csúcsa alá. Óram pontban 5 óra 13 percet mutatott; de mivel mi igen keveset pihentünk, a fölmenetle szűkeséges rendes időt 6 1/2—7 órára tehetjük.

Itt kunyhó (a hegyek közt mindenütt kalyibának hívják) van csinálva, melynek fölállításáért igen nagy elismeréssel tartoznak a turisták a máramarosi erdő-igazgatóságának

Mivel ezen kalyiba szerkezete igen practicus, kivált ha társaság elszállásolásáról van szó, leírom azt körülmé nyesebben.

Körben levernek négy czöveket, az általok közbefogott tér fölül nyílt s ez a tűzhely; ezen czövekhez póznák vannak támogatva oly formán, hogy nyolcszöget képeznek. Az egész be van fődve, és ezen ferdén fektetett hasábok — tehát a tető — alatt vannak fekvő helyek. A szabadon elszálló füst nem alkalmatlan s a tűz a lábat folyvást melegíti, a mi a fődolog.

Ezen kalyiba már a törpe fenyű régiójában áll, s a fekvő helyeken is ilyen fenyűgaly van a földön elterítve.

Vacsora után, mi az elmaradhatatlan zsványpecsenyéből, sajt- és theából állott, azt reméltem, hogy jól fogok aludni, de másként rendelék az istenek.

Esti 7 óra tájban gyanús szél támadt, mely nem csak hogy egyre erősödött, hanem még gyanúsabb felhőtörőldást okozott; siettek is ezek, hogy megérkezéseket tudunkra adják különböző nagyságú esőcseppek által. Eleinte csak egyes villámok cikáztak az égen s távolról mennydörgés hallatszott, rövid idő múlva azonban rémítő zivatar tört ki ide fent zápor esővel, a szélvész bömbölése által kísérve. Villám villámott ért, a mennydörgés borzasztó nagyszerűen hangzott vissza a sziklafalakról, folyvást attól féltünk, a vihar elragadja a kalyibát; alvásra természetesen gondolni sem lehetett, a tüzet csak nagy bajjal tudtuk megóvni, egynehány pózna áldozatul is esett ezen törekvésünknek.

Őszintén megvallom, azon éjszaka nem igen éreztem magam ott fenn valami nagy biztonságban, az egyedüllétszülte valami oly leírhatatlan érzés fogott el, mi a helyzetet még inkább kellemetlenné tette. Most, mikor már átéltem az egészet, örülök, hogy azon éjet ott fenn töltöttem oly egyedül

Végre éjfél tájban elvonult a fergeteg s nagy, örömmre csillagokat pillanték meg az égen, jóval nyugodtabban várakoztam most már addig, míg a tulajdonképeni csúcs megmászásához foghattunk.

(Vége köv.)

Irodalom.

Mehner Vilmos kiadványaiból a következő füzeteket vettük: Magyar Szemle aprilis havi füzete, szerkeszti: Bodnár Zsigmond. Tartalma: A zsidók Palesztinában, Hatala Péteről. Lilly* A democratia Magyarországon, Bekics Gusztávól. Az államjavarok eladása, Joób Lajostól. Az osztrák állam-és a déli vasut, Schober Alberttől. Emlékezés Tóth Kálmánra. — — — A skandináviai és Dán drámairodalom, Thordson Erikől. Költemények. Irodalmi szemle. Egy füzet ára 60 kr. — A Népszerű orvosi tanácsadó-ból a 11, 12, 13-ik füzet, szerkeszti dr Ziffer Károly, egy füzet ára 30 kr. A magyar-francia szakácskönyv 7 és 8-ik füzete, melynek ára szintén füzetenkint 30-30 kr. E közhasznú műveket ajánljuk a közönség pártoló figyelmébe.

„A Képes Családi Lapok” 20-ik számának tartalma: A feledés útja. Elbeszélés írta Prém József. (Folytatás.) — Látlak én még... Vajda János költeménye. — No, sir! Elbeszélés a tengerész életből. — A különöz. Rajz az állatvilágból, Füredy Albintól — Krisztus sirjának lepecsételése. — A nihilista-hajza. Francia regény (folytatás.) A Lidércz. Katang költeménye. — A szent sir temploma Jeruzsálemben. — A himlőoltás. Egészségtani levél, írta dr. Ziffer Károly. Mozaik: Irodalom és művészet. — Történeti apróságok. — Egyveleg. — Szerkesztői üzenetek. A hét története.

Képek: A kápolna a szent sir templomában Jeruzsálemben. — A kalvárium a szent sir temp-

lomában. — A lidércz. — Krisztus sirjának lepecsételése.

Melléklet: A „Rejtélyes házasság” című regény 209—224. oldala.

A borítékon: Hetinaptár. — Pályázati táblányok. — Kérdések, feleletek, ajánlatok stb. — Hirdetések.

Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Az előfizetés postautalvánnyal Mehner Vilmos kiadóhivatalába, (Budapest, kalap-utca 6. sz.) küldendő.

Mulattató zsebkönyvtár cím alatt Buzárovits Gusztáv könyvkiadó Esztergomban egy igen figyelemreméltó vállalatot indított meg humorisztikus irodalmunk gyarapítására. Előkelő humoristáink java-része csoportosul az életrevaló vállalat köré s elég lesz jellemzésül csak az eddig megjelent füzetek tartalmát is megérteni. Az első füzet, Balázs Sándor. A mama tyukszeme című novelláját közli; a második Lauka Gusztáv. „Az eltévedt csók” című vig beszélyét hozza; a harmadik Eckstein Ernő egyik legkitünőbb humorisztikus elbeszélését tartalmazza Vörös Julcsa címmel, dr. Spinoza (dr. Ompolyi M. Ernő) valóban talpraesett átdolgozásában; a negyedik füzet Györfly Iván hírneves humorisztikus toasztozó hat humoros toasztozt mutatja be s az ötödik megint Lauka Gusztávól, két humoros novellelt ad ki. Egy agglegény viszontagságai s herczeg Ugrikovics Mirkó címmel. A következő füzetek hozzák Balázs Sándor, Lauka Gusztáv s több kiváló író humorisztikus novelláit, sőt Gvadányi hírneves Rontó Páljának kiadását,

Eckstein néhány nagybecsű novellájának átdolgozását s humorisztikus költeményének gyűjteményét. A Mulattató Zsebkönyvtár irányát tehát mindezek után jellemeztük. Meg kell még említenünk, hogy a takaros kiállítás minden igénynek megfelel s a külön is megrendelhető füzetek ára csak tíz kr. Tíz füzetre 1 frtjával előfizetést is elfogad a kiadóság. A jutányos és jóra való vállalatot őszintén ajánljuk olvasóink szíves figyelmébe.

Nyitlter.

MATTONI-féle

BUDAI KIRÁLY KESERÜFORRÁSOK

Deák Ferencz-forrás, Hunyady Mátyás-forrás,
Szt. István-forrás, Gróf Széchenyi István-forrás

Mattoni és Wille, Budapest.

Kapható minden gyógyszerárban és ásványvizkereskedésben.

8-14

Felölös szerkesztő és kiadó laptulajdonos

BORUTHELEMÉR.

Főmunkatárs: FARKAS BERTALAN.

H i r d e t m é n y e k.

„MARGIT”

gyógyforrás viznek

növekvő fogyasztása a víz kétségbevonhatatlan gyógyhatásának következménye és szerencsés vegyösszetételének bizonyítéka. Mint unicum különös elismerést vívott ki **cesekély szabad, de gazdag félig kötött szén-sav** tartalma.

Gyógytani tekintetben kiterjedt alkalmazást nyer általában a **légző-, emésztő és húgyszervek** hurutus bántalmainál.

Borral használva kiterjedt kedveltségnek örvend.

Hamisítások elkerülése tekintetéből figyelmeztetjük a t. cz. közönség, szükségleteit csak jól ismert helyekről beszerezni.

Megrendelések intézendők:

Dr. Karlóvszky utódai

„Margit” gyógyforrás igazgatóságához

9-14 Munkács mellett.

Budai „Rákóczi” keserűvíz

kapható

RIEDER ALAJOS

vas- és fűszer-kereskedésében.

Cs. kir. kiz. szabadalmazott

Patent disz evőkészlet.

A patent disz-evő-készlet a legújabb, legegyszerűbb és legjobb mindennapi használatra. Feltétlenül szebb éke egy háztartásnak. Az alább felsorolt evőeszköz minden darabjában mint kés, villa, kanál stb. a legsikerültebb utánzata a drágaköveknek mint: Amethyst, Opal, Saphir, Rubin és Smaragd van foglalva. Valamennyi itt jelzett tárgy egészben ezüst fehér ércből áll s azt évek hosszú során használatkészen is megtartja. Az alább felsorolt tárgyakért **10 évi jótállás** vállaltatik. Következő 24 db. patent disz-evőeszköz ára összesen **3 frt 75 kr.** és pedig:

- 6 darab Patent disz-asztali kés.
- 6 „ Patent disz-asztali villa.
- 6 „ Patent disz-evőkanál.
- 6 „ Patent disz-kávéskanál.

Az összes 24 darabnak mesésen olcsó ára csak **3 frt 75 kr.**, melyért hogy ezüstfényű arad írásbeli jótállás vállaltatik. Ezen evőeszköz-készletet 48 db-nak vételénél ehez készült diszes Cartonban küldjük meg és pedig az összes 48 dbot 7 frtért. Ezenkívül: egy darab Patent disz levszedőkanál 50 kr.; tejszedő, patent 35 kr.; főzelék-kanál, súlyos patent 45 kr.; nagy tálcza 90 kr.; 1 tejes-kanna, középnagy 2 frt 50 kr.; 1 thea-kanna, középnagy 3 frt; 1 cukor-szeleze, fedővel mintázott 2 frt 40 kr.; diszes asztali gyertyatartó, magas, göthizlésben 1 pár 2 frt 25 kr.; ugyanaz finom véséssel 3 frt 25 kr.; só-és borstartó 60 kr.; ezet- és olajtartó, 2 részben metszett kristály üveggel 3 frt 50 kr., négyes 4 frt 75 kr.; gula alakú asztali gyufatartó 1 frt 20 kr.; burnót-szeleze, véve rugó-fedővel 1 frt 25 kr.; üveg-dugasz, tréfas alakokkal 3 drb. 60 kr. Ezekon kívül sok ezer másféle tárgy tíz évi jótállás mellett, ugy kitünő minőségük, mint fehéren maradásuk tekintetében.

Megrendelések postai utánvét mellett, vagy az árak előleges beküldése után a leggyorsabban teljesítetnek. — Levelek czimzése:

Blau & Kann, General-Depositeure,
Wien, I., Heinrichshof.

NB. Ezer köszönő és elismerő irat áll irodánkban betekintés végett. Utánzatok és hamisítások törvény szerint büntetettnek.

8-10

Figyelmeztetés.

Az általános ismert, jó hírnévnek örvendő s többel dalulag kiténtetett sósborszesz készítményem — kelendőségé, nélfogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve elhatároztam, hogy azokon czimjegyeimet módosítom s arra kék nyomtatban saját házam külső alakját veszem föl, bejegyeztetvén az egyszersmind védjegyenként a budapesti kereskedelmi s iparkamaránál.

SÓSBORSZESZ

gyors enyhítést eszközöl: eszós szaggatás, fagyás, fog-és fejfájaldmak, szemgyengeség, benuások stb. ellen. Fogtisztító szerül is igen ajánlható, a mennyiben a fogak fényét elősegíti, a foghust erősíti és a száj tisztja, szagtalan izt nyer a szesz elpárolgása után, valamint ajánlatos e szer fejmosásra is, a hajidegek erősítésére a fejporképződés megakadályozására és annak eltávolítására.

Kapható S.-a.-Ujbelyben, Pintér Ferencz, Vály István, Teich Zsigmond és Szentgyörgyi Vilmos kereskedésében.

Ára: egy nagy üveggel 80 kr. egy kisebb üveggel 40 kr.

Használati utasítás magyar vagy német nyelven bizonyosaim névsorával ellátva, minden üveghez ingyen mellékeltek.

Brázay Kálmán,

Budapest, IV., Muzeum-körut 23. sz.

SZOLYVA-HÁRSFALVAI FÜRDŐ.

Munkács mellett fekvő „Szolyva-Hársfalvai”

klamatikus és vizgyógyintézetben az évad

májushó 15-én kezdődik.

33 1/2% vasuti árengedély.

A gyógyhely leírása díjmentesen kapható a fürdő igazgatóságánál

Munkácson.

Az igazgatóság.